

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ЗАШТИТНИК ГРАЂАНА
281-54/18
Београд

Заштитник грађана
Zaštitnik građana

BEOGRADSKI CENTAR
ZA LJUDSKA PRAVA

дел. бр. 19428 датум: 13.06.2018.

НАЦИОНАЛНИ МЕХАНИЗАМ ЗА ПРЕВЕНЦИЈУ ТОРТУРЕ

ПРАЋЕЊЕ ПОСТУПАЊА НАДЛЕЖНИХ ОРГАНА ПРЕМА МИГРАНТИМА
И ТРАЖИОЦИМА АЗИЛА У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ

Извештај о посети Прихватном центру у Суботици

Београд, јун 2018. године

МАНДАТ НАЦИОНАЛНОГ МЕХАНИЗМА ЗА ПРЕВЕНЦИЈУ ТОРТУРЕ

Законом о ратификацији Опционог протокола уз Конвенцију против тортуре и других сурових, нељудских или понижавајућих казни или поступака¹ прописано је да Национални механизам за превенцију тортуре (*у даљем тексту*: НПМ) обавља посете установама у којима се налазе или се могу налазити лица лишена слободе, у циљу одвраћања државних органа и службених лица од било каквог облика мучења или било ког другог облика злостављања, као и ради усмеравања државних органа ка стварању смештајних и осталих животних услова у установама у којима се смештају лица лишена слободе у складу са важећим прописима и стандардима.

НПМ има право: на несметан, ненајављен и свакодобан приступ свим установама и свим просторијама у којима се налазе или се могу налазити лица лишена слободе; да насамом разговара са тим лицима и са службеним лицима, која су обавезна да сарађују тим поводом, као и са свим осталим лицима која могу имати информације значајне за поступање према лицима лишеним слободе; на приступ свој документацији која се односи на та лица; да надлежним органима даје препоруке у циљу побољшања начина поступања према лицима лишеним слободе и унапређења услова у којима се она задржавају или затварају.

У члану 2а Закона одређено је да Заштитник грађана обавља послове НПМ и да у обављању тих послова сарађује са омбудсменима аутономних покрајина и удружењима чијим је статутом предвиђени циљ удруживања унапређење и заштита људских права и слобода, у складу са законом.

У институцији Заштитника грађана формирана је посебна организациона јединица Секретаријат Националног механизма за превенцију тортуре, која обавља стручне послове НПМ, чији је мандат одређен чланом 4. Опционог протокола за превенцију тортуре. Секретаријатом руководи секретар НПМ у складу са смерницама заменика Заштитника грађана, задуженог за заштиту права лица лишених слободе.

Заштитник грађана и Покрајински омбудсман АП Војводине су потписали Меморандум о сарадњи у обављању послова НПМ,² којим је предвиђено је да ће Покрајински омбудсман активно учествовати у посетама мониторинг тима НПМ установама у којима су смештена лица лишена слободе, а које се налазе на територији АП Војводине.

На основу спроведеног поступка по јавном позиву,³ Заштитник грађана је изабрао удружења са којима ће остваривати сарадњу у обављању послова НПМ, и то: Београдски центар за људска права, Иницијатива за права особа са менталним инвалидитетом (MDRI-S), Комитет правника за људска права (YUCOM) и Међународна мрежа помоћи (IAN).

По обављеним посетама, НПМ сачињава извештаје које доставља посећеним установама. Након тога, НПМ одржава стални дијалог са посећеном установом, као и органом у чијем је саставу та установа, у циљу отклањања утврђених недостатака који могу довести до појаве тортуре, нељудског или понижавајућег поступања.

¹ "Сл. лист СЦГ - Међународни уговори", бр. 16/05 и 2/06 и "Сл. гласник РС - Међународни уговори", бр. 7/11.

² Потписан 12. децембра 2011. год.

³ Објављен у "Сл. гласнику РС" број 25 од 30. марта 2018. год.

ОСНОВНИ ПОДАЦИ О ПОСЕТИ

ПОСЕЋЕНЕ УСТАНОВЕ	Прихватни центар у Суботици, Гранични прелаз Хоргош и Гранични прелаз Келебија
ЦИЉ ПОСЕТА	Праћење поступања надлежних органа према мигрантима и тражиоцима азила Праћење поступања по препорукама НПМ
ПОСЕТЕ ОБАВИО	Заштитник грађана, у сарадњи са Београдским центром за људска права
ДАТУМ ПОСЕТА	31. мај 2018. године
НАЈАВА ПОСЕТА	Посете је претходно најављене
ТИМ ЗА ПОСЕТЕ	<p>Вођа тима: Јелена Унијат, <i>Стручна служба Заштитника грађана/НПМ</i></p> <p>Чланови тима: Марко Анојчић, <i>Стручна служба Заштитника грађана/НПМ</i> Јелена Самарџић, <i>Стручна служба Заштитника грађана/НПМ</i> Анико Ширкова <i>Покрајински заштитник грађана – омбудсман</i> Стефан Тодоровић <i>Покрајински заштитник грађана – омбудсман</i> Марко Васиљевић, <i>Београдски центар за људска права</i> Милена Анчић, <i>Београдски центар за људска права</i></p> <p>Преводиоци: Душан Роаји, <i>фарси језик</i> Шери Спасић, <i>фарси и арапски језик</i></p>

САРАДЊА СЛУЖБЕНИХ ЛИЦА СА ТИМОМ НПМ

Службеници ангажовани у Прихватном центру у Суботици су остварили пуну сарадњу са тимом НПМ, омогућивши му да несметано обави свој мандат. Службеници су пружили све тражене информације и омогућили приступ и фотографисање просторија и инсталација, несметан увид у тражену документацију и ненадзиране разговоре са мигрантима по избору чланова тима.

ТОК ПОСЕТЕ

Посета Прихватном центру у Суботици је обављена 31. маја 2017. године, након чега су посећени гранични прелаз Хоргош и Келебија. У Прихватном центру у Суботици, након представљања мандата и чланова тима НПМ руководству, тим НПМ је, подељен

у неколико група, обавио разговоре са службеницима који су овде ангажовани и са мигрантима, остварио увид у релевантну документацију и обишао просторије за смештај и заједничке активности. Нарочито је праћено поступање по раније упућеним препорукама. На завршном разговору са руководством су изнети главни утисци о посети и налази чланова тима о стању у Прихватном центру и поштовању права миграната. На граничним прелазима Келебија и Хоргош чланови тима су обавили разговоре са представницима мигрантске заједнице (*community leaders*) које су ту затекли.

1. УВОД

НПМ је током претходних година више пута посетио Прихватни центар у Суботици. Последњи пут, Центар је посећен у новембру 2017. године и о овој посети је сачињен извештај са препорукама мера за отклањање уочених недостатака и унапређење поступања.⁴ Тренутно је ово једини излазни Центар у Србији. Било је предвиђено је да Центар служи за краћи боравак миграната који су доведени из других центара, пре њиховог пријема у Мађарску. Међутим, од 23. јануара 2018. године пријем у Мађарску је знатно успорен и уместо дотадашњег задржавања од око 15 дана, сада се из овог Центра на улазак у Мађарску чека и до 3 месеца. Мигранти који долазе у овај Центар се најчешће премештају из прихватних центара у Сомбору или Кикинди.

Гранични прелази Хоргош и Келебија су такође раније посећивани од стране НПМ. Током 2016. године у непосредној близини граничних прелаза постојали су импровизовани кампови у којима су мигранти чекали на улазак у Мађарску. Међутим, број миграната који је овде боравио се постепено смањивао и током прошле посете, као и сада, осим представника мигрантске заједнице (*community leaders*), овде не бораве други мигранти.

2. ПРИХВАТНИ ЦЕНТАР У СУБОТИЦИ

На дан посете у Центру се налазило 44 мигранта, што је мање него приликом последње посете када их је било 91. Највише је миграната из Авганистана (25), затим из Ирака (14) из Сирије (3) и Ирана (2). Пунолетних је 21 (8 жена и 13 мушкараца), од тога 4 самца, а малолетних 23 (11 девојчица и 12 дечака), од тога је само 1 малоленик без пратње. Тог дана очекивао се долазак још 8 миграната који су требало да буду премештени из Прихватног центра у Кикинди.

Према речима службеника Комесаријата, од 23. јануара ове године недељно, и то само радним данима, у просеку 5 миграната по прелазу (10 укупно) улази у Мађарску. И даље, малолетници без пратње и породице имају предност при уласку, с тим што се углавном ради о мањим породицама од 4 до 5 члана. На Граничном прелазу Хоргош прелазе само породице и малолетници без пратње, док самци не прелазе уопште, а на Келебији прелазе и самци када има места. Ујутру, баш на дан посете, 1 малолетник без пратње је званичним путем ушао у Мађарску, а два дана пре тога једна породица. Према наводима службеника Комесаријата, странци сада све више прелазе илегално, јер када на легалан начин уђу у Мађарску углавном и по годину дана буду у контејнерима у затвореном кампу, који се налази уз границу са Србијом, па тек онда их пребацују у отворени камп, док породице у затвореном кампу проводе од једног до три месеца.

⁴ Извештај о посети Прихватном центру у Суботици бр. 281-96/17 од 4. децембра 2017. год.

Поједини мигранти се враћају из Мађарске у Прихватни центар. Најчешће је реч о мигрантима који су доживели такозвани „pushback“, односно који су насилно враћени на територију Републике Србије. Често се дешава да мигранти коју буду овако враћени, уопште и нису ушли у Мађарску из Србије. Осим њих, има повратака путем реадмисије, повратака оних којима је одбијен азил или који су илегално прешли границу. Многи од њих ни не долазе у Прихватни центар у Суботици, већ се враћају у центре или места у Србији у којима су претходно боравили. Мигранти се углавном враћају из Мађарске без повреда и ове године није забележен ниједан случај насиља од стране мађарске полиције.

Такође, има и добровољних повратака у Србију из Мађарске и према сазнањима службеника Комесаријата, они се најчешће враћају и даље настављају пут према Босни и Херцеговини. Мигрантима велики проблем представља то што и када пређу на територију Мађарске они и по неколико месеци остају у контејнерима тик уз границу са Србијом.

Мигранти који бораве у Центру немају потврду о намери, не желе да траже азил у Србији, а нема ни оних који би желели да се добровољно врате у земљу порекла.

У Центру је ангажовано у једној смени 4 службеника Комесаријата који раде у сменама од по 7 дана и управник. Осим њих, свакодневно су ту 1 домар, 1 спремачица и 3 радника која дежурају ноћу. У две смене ангажована су 2 преводиоца за арапски језик, а у комуникацији мигранти и запослени често користе енглески језик.

У дечјем кутку свакодневно је присутна једна девојка која је ангажована преко хуманитарне организације и која ради са децом. Осим ње, представници других невладиних организација 2 пута недељно за децу и тинејџере организују радионице, дружења и сличне активности. ИОМ најчешће организује излете. У дану посете мигранти су вођени на излет у Сомбор, где је за њих у Народном позоришту било организовано извођење представе. Према наводима службеника Комесаријата, Центар је добио панеле и потребну опрему за фризерски салон и у плану је да што скорије почне са радом.

Деца из Центра су делимично укључена у основно образовање. Три дана недељно - понедељком, средом и петком долазе учитељице које држе наставу деци. Настава се одржава у просторијама дечјег кутка. Деца су у односу на узраст подељена у 2 групе и часови им трају око сат и по времена. Према речима службеника Комесаријата, учитељице које држе наставу у Центру често се мењају, јер долазе из 4 основне школе из Суботице. Тренутно у Центру борави 8 деце школског узраста. Поред њих, у Центру је смештено и 4 бебе и за њих се редовно деле пелене, капице, млеко и средства за хигијену, што су мигранти у разговору и потврдили.

Како је број миграната који бораве у Центру смањен, њихов смештај је боље организован и комфорнији због већег простора који имају на располагању. Топла вода је стално доступна. Мигрантима се редовно дели гардероба и средства за хигијену. Гардеробу углавном обезбеђује УНХЦР и дистрибуција се врши на отприлике месец дана. Још увек није подељена летња гардероба и очекује се да ће је мигранти добити у току следеће недеље за када је предвиђена редовна расподела. Постоји евиденција поделе и она се води по собама, а не према појединцима. Мигранти своју одећу перу на руке, а прашак добијају од Комесаријата. Преко једне невладине организације се финансира прање постељина у перионици. У плану је да се донесе неколико машина

за веш из Прихватног центра у Адашевцима или Принциповцу. Осим тога, у наредном периоду планирана је замена прозора у собама, јер постојеће током већих врућина мигранти одломе, као и изградња роштиља на отвореном, на коме ће мигранти моћи да припремају себи додатне оброке.

Тим НПМ је обишао и просторију за смештај особа са инвалидитетом,⁵ у којој је била смештена једна породица – родитељи и троје деце, од којих једно има церебралну парализу. Породица у тренутку посете није била у Центру. Прилаз просторији је могућ помоћу рампе и у њој се налази већа соба и одвојен, простран тоалет, који је прилагођен потребама особа са инвалидитетом.

У Центру је мирно и нема сукоба, а редовно их обилазе представници полиције из Суботице, као и представници жандармерије и БИА због процене безбедности и ризика. Мигранти могу слободно да излазе из Центра било када у току дана. До центра Суботице има око 3 километра и најчешће иду таксијем или пешке. Према речима службеника Комесаријата, пошто је у току Рамазански пост, мигранти не излазе увече већ се друже у Центру, а преко дана спавају. Службеници Комесаријата имају кључеве од свих соба и закључавају их када мигранти који су у њима смештени изађу из Центра, макар и на кратко.

У Прихватном центру у Суботици мигрантима се никад нису делиле картице, односно новчана помоћ, из разлога што Центар служи за привремени смештај миграната и раније су се они овде прилично кратко задржавали.

За здравствену заштиту миграната задужен је медицински тим који је ангажован преко хуманитарне организације. Од 1. јуна 2018. године друга невладина организација треба да преузме послове здравствене заштите. Медицински тим је 5 дана недељно присутан у Центру по 4 сата. У хитним случајевима, ван радног времена, службеници Комесаријата позивају Хитну помоћ или се организује превоз пацијената возилом Комесаријата. Службеници су нагласили да имају веома добру сарадњу са Домом

⁵ Приликом претходне посете, прве након што су у овом Центру окончани радови на обезбеђивању услова за смештај особа са инвалидитетом, у соби се налазила мигранткиња са десетодневном бебом.

здравља у Суботици, као и са екипом хитне помоћи, која увек излази у сусрет уколико је неопходно. У медицинском тиму немају психолога, већ 1 недељно долази хуманитарна организација која је задужена за пружање психосоцијалне подршке мигрантима. С обзиром да медицински тим и даље раде од 14 часова, они нису затечени приликом посете.

2.1. ПОСТУПАЊЕ ПО ПРЕПОРУКАМА

НПМ је након последње посете Прихватном центру упутио укупно 3 препоруке.

2.1.1.

ПРЕПОРУКА децембар 2017. г.

Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања и Центар за социјални рад града Суботице ће у циљу заштите рањивих група миграната (старих, жена, малолетника, жртава насиља и других) обезбедити континуирано присуство службеника центра за социјални рад у Прихватном центру у Суботици.

ПОСТУПАЊЕ:

Према речима службеника Комесаријата, представници Центра за социјални рад Суботица долазе у Прихватни центар периодично, једном у недељу дана. Најчешће долазе како би обишли малолетнике без пратње, али долазе и по потреби, по позиву представника полиције или Комесаријата. Како немају запослене који су ангажовани преко пројекта и који би се само бавили заштитом миграната, стручни радници Центра за социјални рад који су редовно запослени обављају и теренске послове. Такође, у Центру за социјални рад немају довољан број службених аутомобила на располагању, а постоји и проблем просторног ограничења, односно у Прихватном центру не постоји просторија коју би могли само стручни радници да користе за несметано обављање својих активности.

Према наводима службеника Комесаријата, малолетнику без пратње који је у тренутку посете боравио у Прихватном центру у Суботици је додељен нови старатељ, по доласку из Београда. Међутим, у разговору са члановима тима НПМ он је навео да нема старатеља и да га нико од стручних радника Центра за социјални рад није обишао. Он је смештен у соби са још једним самцем и у Прихватном центру се налази око 1 месец, а у Србији 3 месеца. Тврди да нема сазнања да ли се налази на листи за одлазак и какав је његов даљи статус.

2.1.2.

ПРЕПОРУКА децембар 2017. г.

Комесаријат за избеглице и миграције ће у Прихватном центру у Суботици успоставити евиденцију ванредних догађаја.

ПОСТУПАЊЕ:

У Центру се води евиденција ванредних догађаја и од почетка године је забележен и описан само 1 такав догађај који се односио на насиље у породици. До сукоба је дошло између мушкарца и жене. Мушкарац је добио забрану приласка на 33 дана, по убрзаној процедури.

2.1.3.

ПРЕПОРУКА децембар 2017. г.

Комесаријат за избеглице и миграције ће предузети потребне мере како би се у Прихватном центру у Суботици обезбедила исхрана за мигранте која је довољно разноврсна и квалитетна да одржи њихово добро здравље и снагу.

Комесаријат за избеглице и миграције ће у Прихватном центру у Суботици обезбедити одговарајућу трпезарију.

ПОСТУПАЊЕ:

За исхрану у Центру је задужена Општинска организација Црвеног Крста Суботица. Према речима службеника Комесаријата, храна је разноврсна и квалитетна, у складу са стандардима. Такође, исхрана се прилагођава у складу са потребама миграната – једно време овде је боравио мигрант који је био дијабетичар и за њега је био обезбеђен посебан режим исхране. Тренутно је исхрана прилагођена Рамазанском посту. Непосредно пре самог почетка поста Црвени Крст је организовао фокус групе чија је тема била храна и уопште јеловник. Мигранти који су учествовали у фокус групама могли су дају предлоге за измену или замену одређених јела или намирница. Међутим, поједини мигранти су се поново жалили на храну и тврдили да је јеловник већ дуже време исти и навели су да морају да купују додатну исхрану увече.

Мигранти свакодневно добијају довољне количине воде за пиће – по особи 6 флашица од пола литра.

در رستوران کمپ غذا
حلال است.

انتباه الى كافة الموجودين
في المخيم الاكل كل حلال.

All food in the camp
restaurant are Halal.

br.	Dan	DORUČAK			RUČAK			VEČERA		
		JELO	grama	kcal	JELO	grama	kcal	JELO	grama	kcal
1	Ponedjeljak	Kroasan	150	660	Prinač	100	368	Juneći narezak	100	471
		Čaj	90	40	Piletina	120	173	Hleb	150	378
					Hleb	150	378	Čaj	90	40
					Salata	150	78			
				Voće	150	78				
		240	700		670	1,075		340	889	
2	Utorak	Đem	50	130	Junetina	120	130	Sardina	200	700
		Margarin	30	210	Grašak	200	186	Hleb	150	378
		Hleb	150	378	Hleb	150	378	Čaj	200	92
		Čaj	90	40	Salata	150	78			
					Voće	150	78			
		320	758		770	850		550	1,170	
3	Sreda	Burek	125	375	Riba	150	450	Pileća Pašteta	100	192
		Jogurt	200	106	Povrće	200	585	Hleb	150	378
					Makaroni	150	378	Jogurt	200	106
					Hleb	150	78			
				Salata	150	78				
		325	481		950	1,653		450	676	
4	Četvrtak	Kuvana jaja	200	334	Junetina	120	130	Pileći narezak	100	471
		Hleb	150	378	Boranja	200	82	Hleb	150	378
		Čaj	90	40	Hleb	150	378	Jogurt	90	40
					Salata	150	78			
				Voće	150	78				
		440	752		770	748		340	889	
5	Petak	Rol viršla	100	437	Piletina	120	173	Tunjevina	200	710
		Jogurt	200	106	Krompir	200	170	Hleb	150	378
					Hleb	150	378	Čaj	90	40
					Salata	150	78			
				Voće	150	78				
		300	543		770	877		440	1,128	
6	Subota	Pašteta	150	498	Juneća kobas	120	279	Pileća Viršla	50	260
		Hleb	150	378	Pisuli	200	220	Hleb	150	378
		Čaj	90	40	Hleb	150	378	Čaj	90	40
					Salata	150	78			
				Voće	150	78				
		390	916		770	1,033		290	678	
7	Nedelja	Med	50	151	Čučetina	120	300	Riblja pašteta	100	192
		Margarin	30	210	Krompir	200	170	Hleb	150	378
		Hleb	150	378	Hleb	150	378	Čaj	90	40
		Mleko	200	92	Salata	150	78			
				Voće	150	78				
		430	831		770	1,004		340	610	

У односу на ранију посету НПМ, замењен је кров велике заједничке просторије, па се трпезарија сада налази у чврстом, зиданом објекту.

Фрижидери, за које је Комесаријат у обавештењу о поступању по препорукама⁶ навео да су обезбеђени и да сви мигранти у складу са потребама могу да их користе, налазе се у управној згради и мигрантима није било познато да могу да их користе.

2.2. РАЗГОВОРИ СА МИГРАНТИМА

Мигранти са којима је тим разговарао нису имали озбиљнијих примедби на услове у Центру. Углавном су задовољни односом са службеницима и нису навели да су имали било какве проблеме. Једна породица се пожалила на недостатак млека за дете, последња 2 до 3 дана, али да се раније редовно делило млеко. Мигранти су рекли да се у Центру осећају безбедно. Главни проблем им је отежана могућност наставка пута. Неколико њих је истакло да су премештени у овај Прихватни центар из других центара са најавом да би ускоро требало да буду примљени у Мађарску, али да се овде налазе неколико месеци. На пример, једна породица из Авганистана је у Прихватном центру 5 месеци, а требало је да овде бораве 2 – 3 дана. У Србији већ 2 године чекају могућност наставка пута. Додатни проблем мигрантима је што немају поуздане информације у вези са будућим дешавањима нити их могу добити од службеника Комесаријата.

Један од миграната је напоменуто да се листа оних који чекају одлазак у Мађарску стално мења и да листе нису поуздане, јер неко може бити први на листи за одлазак, а већ сутрадан може да се нађе на дну те листе.

Током посете Центру, НПМ је обавио разговор и са мигрантом који је био представник („community leader“) на Граничном прелазу Келебија и који би требало да дан након посете буде примљен у Мађарску. Његов задатак је био да службеницима Комесаријата у Прихватном центру у Суботици проследи информацију мађарских власти да ће одређеног дана примити нове мигранте. Он је обучио мигранте који би у наредном периоду требало да обављају тај посао. Навео је да се не зна прецизно колико се особа дневно или недељно прима и да је, на пример, у недељи пре посете било примљено њих 5 (четворочлана породица и самац), да ће ове недеље ићи он и да ће можда бити позвана једна породица. Оваква пракса је НПМ потврђена и у разговору са мигрантима који су затечени на Граничном прелазу.

3. ГРАНИЧНИ ПРЕЛАЗИ ХОРГОШ И КЕЛЕБИЈА

Од службеника Комесаријата тим НПМ је добио информације да мађарске власти и даље примају по 5 миграната по граничном прелазу, односно укупно 10 дневно. Пријем се обавља само радним данима. На граничним прелазима Хоргош и Келебија више нема импровизованих кампова миграната. Овде се сада налазе представници миграната, који кроз комуникацију са представницима Комесаријата и мађарским властима координирају пријем миграната у Мађарску.

Наиме, на граничном прелазу Келебија боравила су 2 представника мигранта. Њих двојица су браћа из Сирије који су у Србији већ 8 месеци. Према њиховим наводима, мађарска страна не тражи именом одређене мигранте, већ они само добијају информацију да ли треба да уђе самац или породица, као и колико чланова породица треба да има. Ту информацију затим прослеђују Комесаријату, који даље одређује ко тачно одлази. Најчешће су у питању породице са мање чланова, око 4, како би недељно

⁶ Акт Комесаријата бр. 019-36/5-2017 од 7. фебруара 2018. год.

могла да прође 1 породица и 1 самац. Пријем је радним данима у јутарњим часовима. Мигранти чији је термин за прелазак дођу или их доведу дан, два раније и овде преспавају. На Граничном прелазу Келебија мигранти спавају у напуштеном чврстом објекту. Овде имају на располагању мобилне тоалете, који се чисте једном недељно, туширају се у Прихватном центру у Суботици, а храну и воду им доносе хуманитарне организације, службеници Комесаријата или Мађари. Лекари их обилазе 1 или 2 пута недељно, а по потреби их контактирају телефоном. Повремено их обилазе и представници полиције, са којима до сада нису имали проблеме. Понекад полиција тражи на увид потврду коју Комесаријат издаје представницима миграната да могу несметано да бораве на Граничном прелазу. Мигрантима велики проблем представља то што у објекту немају струју, па морају да користе акумулаторе, а повремено им службеници граничне полиције излазе у сусрет и допуштају да користе струју за потребе пуњења телефона и слично.

Представници миграната на Келебији су навели да мађарске власти и даље враћају мигранте у Србију. Ради се о онима који су нелегално ушли, па су потом ухваћени или којима је одбијен захтев за азил. Пре неколико дана враћено је њих 7, а прошле недеље нико. Њих пропусте кроз капију на огради и онда они иду аутобусом или пешке до Прихватног центра. Представници миграната немају информације да ли има миграната који илегално бораве у околној шуми.

На граничном прелазу Хоргош затечен је један представник мигрантске заједнице (*community leaders*) и два мигранта (отац и син из Ирана) који су стигли на ред за прелазак границе. Разговор је вођен са представником мигрантске заједнице пореклом из

Авганистана, који је навео да је раније на граничном прелазу Хоргош било 4 представника мигрантске заједнице, али да је сада само он и тренутно још један мигрант из Ирана који му помаже. Навео је да им је храна обезбеђена од стране Комесаријата за избеглице и миграције, али да је такође добијају и до припадника Мађарске полиције. Такође, на сваких пет дана одлази да се окупа до Центра у Суботици, а да чесму са водом и тоалет има близу шатора где је смештен. У разговору са НПМ, навео је да су преласци миграната за Мађарску уторком и четвртком сваке недеље, када припадници Мађарске полиције долазе до границе са Србијом са преводиоцем. Такође, навео је да тих дана (уторком и четвртком) може да пређе породица која броји до 5 чланова и да уколико породица броји више од 5 чланова онда наредне недеље нико не може да пређе. У супротном, уколико породица броји мање од предвођених 5 чланова, што значи да би још неко могао да прође тога дана, припадници Мађарске полиције не пуштају никог више од те породице. Породице долазе на границу истог дана када је граница отворена за њихов прелаз. Такође, породице које пређу границу не враћају се у Србију. Даље је навео да он прелази границу следеће недеље са својом породицом која броји девет чланова, као и да у Србији бораве укупно годину и 9 месеци.